



אילו ראה זאת הרצל. היה מתהפך בקברו

הדרצליים

להם בחירה חופשית. הם מעדיפים את ארצות-הברית על ישראל. שיעור זה הולך וגדל בהתמדה. הראי בל זה צינן במיקצת את ההתלהבות הראי שונה. נראה כי הציבור היהודי בארץ הסובייטיים אינו שונה בליכך מציבורי היהודים בארצות אחרות.

ל זה לא היה מפתיע את האיש שעל הקיר. תיאודור בנימין זאב הרצל לא האמין כי כל היהודים, או אף רובם, יבואו למדינת-היהודי דים. כשהגה את הרעיון שלו, עמדה לנגד עיניו התפלגות של יהודים לשני מחנות.

מחנה אחד. המורכב מן היהודים המקופחים. הנרדפים או שוחררי-החרות. יקום ויעלה בתנועה גדולה אחת. דר"ר מתית וחדרפעיית. אל הארץ שתימסר ליהודים — פלשתינה, ארגנטינה או כל ארץ אחרת. להרצל עצמו לא היה איכפת היכן תקום המדינה היהודית.

המחנה השני יורכב מן היהודים שלא יהיה להם חשק לצאת מארצות-מולדתם. אחרי הקמת המדינה יוכלו אלה להגיע, סוף-סוף, אל המנוחה. להתבולל בין הגויים. מבלי שאיש יפקפק בנאמנותם למדינות שהם אורחיהן. הרצל, שהיה בעצמו יהודי מתבולל מובהק, לא ראה בהתבוללות תופעה שלילית.

הוא היה כוונתו תמה מאד לשמוע מפי ציורי נים מודרניים, כמו הר"ר נחום גודמן, כי אחת המטרות העיקריות של הצינונות היא לזנוע את התבוללות היהודים בארצות-מגוריהם.

מ סופקני אם הרצל היה רואה בעין טובה מגמה אחרת של הצינונות המודרנית. נדמה שזוהי, כיום, המגמה השלטת.

לפי תפיסתו זו, המטרה המרכזית של הצינונות נות בימינו היא לארגן את תמיכתם של יהודי הפזורה במדינת-ישראל.

בעלי תפיסה זו אינם חושבים על תמיכה ערטילאית במדינת-היהודים בתור שכזו, אלא בתמיכה מוחשית, יומית, במדיניותה של כל ממשלה ישראלית — יוגית, ניצית, ליברלית, סוציאליסטית, קומוניסטית או פאשיסטית. יש דמיון רב בין תפיסה ציונית זו ובין התפיסה הקורמוניסטית בימי סטאלין. או נקבע כי ברית-המועצות היא מולדת הפרולטריון הבינלאומי. המפלגות הקומוניסטיות בכל העולם היו מכשירים בידי מישרד-החוק (ושרות-הביון) של מוסקבה.

התנועה הציונית צריכה להיות, לפי תפיסה זו, מכשיר-עזר של מדיניות-החוק וההסכרה של ממשלת-ישראל.

מנהיגיה ממונים בירושלים. הם מקבלים פקודות מן השגריר הישראלי בכל ארץ. שהוא מעין נציבי-עליון ישראלי. המעביר את פקודותיה של ממשלת ישראל למוסדות היהודיים המקומיים. בכמה ארצות קם מנגנון טוטאליטרי ממש, עם בולשת יהודית ("הליגה נגד השמצה") ודרכי-ענישה (חרם כלכלי וחברתי).

הרצל היה מזדעזע, אילו ראה זאת.

מ הי, אם כן, הצינונות בימינו? מבעיני רוב היהודים המצוהרים שהם ציורי נים, הצינונות אינה אלא חויב קיומה של מדינת-ישראל, כיטחונה ושיגשוגה.

לגבי ציוניי ישראל, הצינונות היא שם גירדף לפטריי טיום ישראלי. כהגדרתו הקולעת של הפרופסור ישעיהו ליבוביץ: "צינונות פירושה שאנחנו רוצים להשתחרר משילטון הגויים ולשלוט בעצמנו בגורלנו."

לגבי היהודים בחו"ל, הצינונות היא הזדהות כלשהי עם המדינה. שהיא "מולדת שנייה".

לגבי כולם, הצינונות מבטאת סולידריות יהודית, זיקה הדדית של היהודים בכל העולם, וביכולתם הישראלים בתור שכזאת, מגנה הצינונות כוח-יחידים רב מאד. הסולידריות היהודית היא כוח קיים שי אפשר לנצלנו לטובה או לרעה. כך או כך, היא קיימת.

השאלה היא אם לצורך זה בכלל דרושה ההסתדרות הציונית. דויד בן-גוריון סבר כי אירגון זה היה פיגום להקמת המדינה, ומאז הוא מיותר ומזיק. הקונגרס הכ"ט בוודאי לא הספיק דיעה זו. קשה להאמין כי אוסף זה של עסקנים משומשים, ורדפי-שררה ומטיילי-חינם יביא תועלת כלשהי לעם היהודי.

היה יכול להיות טעם בתנועה, אילו ריכוז בקירבה את מיטב הכוחות בעם היהודי, אילו שימשה במה להתמור דעות מוסרית, אינטלקטואלית ורעיונית על יושת הרצל. ההתמודדות היחידה שהיתה בקונגרס הכ"ט היתה על הרצלים.

א חרו הקונגרס הראשון טען הרצל כי, בבאזל יסדתי את מדינת-היהודים. אחרי הקונגרס היצל לא יטען איש שנוסף שם משהו, מוזכר קדיקה חדשה של עסקנים ציוניים.

מאחזו הבריטים העולים מדי שנה לקנדה ולאוסטרליה. אם הצינונות פירושה הוא שיהודי כל העולם מהווים אומה השואפת להתרכז בארץ-ישראל, הרי הצינונות נכשלה כדור זה. הצלחת הצינונות היתה צריכה להתבטא, במיקרה זה, כי עלייה של מאות אלפים בכל שנה.

ה עלייה מברית-המועצות הדליקה זיק של תיקוה. הנה, כך קיוו, לפחות בציבור יהודי גדול זה היה הצינונות ככוח דינאמי.



הרצל: הקונגרס הראשון



הרצל: הקונגרס הכ"ט

אולם אחרי חלוקה ההתרגשות הראשונה, העיבו כמה הירחורים על תיקוה זו.

ראשית, אין איש יודע, ואינו יכול לדעת, כמה יהודים סובייטיים היו עולים לישראל, אילו נפתחו לפניהם השערים.

שנית, הצורה היחידה שבה יכול כיום אורח סובייטי לצאת מברית-המועצות היא עליידי הצהרה שהוא יהודי, ושהוא מבקש לעלות לארץ-ישראל. עליידי מדיניות "צינית" זו כופה הממשלה הסובייטית על כל מבקשי-ציאה להיות לציוני.

משום-כך אי-אפשר להבחין בין ציונים אמרי תיים ובין אתם יהודים סובייטיים, המבקשים לצאת מגן-העין הקומוניסטי אל הגיהנום הרפיטיוסטי שבחוקי, ככל דרך אפשרית.

שלישית, למעלה ממהצית היהודים היוצאים בדרך זו מברית-המועצות, נושרים" בדרך, כשמתברר להם שיש

ה נה מיבחו, על פי השיטה האמריקאית: הצינונות פירושה:

- (1) נאמנות למדינת-ישראל, ריבונותה וביטחונה.
- (2) שאיפה להתרחבותה של מדינת-ישראל בכל רחבי ארץ-ישראל ההיסטורית, תוך התנחלות בשטחיה.
- (3) ריכוז העם היהודי כולו בארץ-ישראל.
- (4) השקפה האומרת כי מדינת-ישראל אינה שייכת לאזרחיה בלבד, אלא לכל היהודים בעולם.
- (5) השקפה האומרת כי כל יהודי בעולם הוא אזרח-למעשה של מדינת-ישראל.
- (6) התנגדות להתבוללות היהודים בקרב הגויים.
- (7) האחריות של מדינת-ישראל לגורל היהודים באשר הם, וחובתה לפעול למען הענקת שיוויון-זכויות ליהודים בכל הארצות.
- (8) קיום סולידריות וזיקה הדדית בין היהודים בכל הארצות, וביכולתן מדינת-ישראל.
- (9) חובתם של היהודים בכל הארצות לשרת את מדינת-ישראל מבחינה מדינית וכלכלית.
- (10) קיום המיסגרת של התנועה הציונית.
- (11) חובה המוטלת על חברה לעלות לישראל.
- (12) פרוסה לעסקנים הציוניים במדינות השונות, תירוץ לשליחי המפלגות הישראליות לטייל בעולם על חשבון העם היהודי, הירארכיה של כיבודים והנאות. סמן x ליד התשובה הנכונה בעיניך.

ש תימ-עשרה הגדרות אלה (ואפשר להוסיף אליהן כהנה וכהנה) שונות זו מזו, ובחלקן אף סותרות זו את זו. אך כולן שגורות בפי אנשים המגדירים את עצמם כציונים.

עצם התופעה הזאת אינה יוצאת-דופן. תשובות שר נות וסותרות קיימות גם על שאלות כגון "מה זה סוציאליזם?", "מה זאת דמוקרטיה?", או "מה זה ליברליזם?" ויכוהים מסוג זה הם סימן של חיות, של התפתחות, של התמודדות עם האתגרים המשתנים של הזמן. הצירה של הצינונות היא דווקא הפוכה:

ש אין בה ויכוה.

הנה התכנס הקונגרס הכ"ט של התנועה. היה חיוון אורקולי. היו נאומים לרוב. היו בהירות, אינטריגות, קטטות, פיהוקים, לסקמים של מקח-ומימכר.

רק דבר אחד לא היה בו: ויכוה אמיתי וכן על מהות הצינונות בשעה זו. הפחד מפני ויכוה זה, הם סימפטומים חמורים ביותר.

ה תחמקות זו היא טבעית בהחלט. הקונגרס מורכב מעסקנים, ועסקנים אינם אהבים להתווכח על עניינים רעיוניים. עניינם בשילטון, בכיבור דים, בהנאות חומריות, ולא ברעיונות מופשטים. הרעיר נות משמשים להם, לכל היותר, כמכשירי-עבודה להשגת הייעד השילטוני. מבחינה זו אין הבדל בין העסקנים המיקר צועיים בכל העמים ובכל התנועות.

במיקרה הציוני, יש להתחמקות זו סיבה מוחשית עוד יותר. אילו התפתח ויכוה אמיתי, עלולה היתה להתקבל המסקנה כי המטרה המרכזית של הצינונות היא ריכוז כל היהודים במדינת-ישראל ("קיבוץ גלויות"). וכי על כן חובתו הראשונה של עסקן ציוני היא לעלות בעצמו לארץ. וליכך אין לעסקנים, כמובן, שום חשק.

זהו אחד הפאראדוקסים של התנועה הציונית מימים ימימה. העסקן הציוני המצוי בוחר בקאריירה זו כדי להשיג מעמד, שררה והטבות במולדתו. אם יעלה לישראל, הוא יפסיד את כל אלה. מכאן ההגדרה הקלאסית שציוני הוא יהודי המתרים יהודי שני כדי לעזור לעלייתו של יהודי שלישי לארץ-ישראל.

מ זה עשרים שנה ויותר אין עלייה ציונית לארץ-ישראל.

עלייה ציונית פירושה — עלייה המונית. עלייתם של יהודים היא תופעה חיובית ויפה, אבל אין היא עלייה ציונית.

מדי שנה עולים אלפי בריטים לקנדה, לאוסטרליה, לארצות-הברית ולארצות אחרות שבהן שולטים אנגלוי סאכסים דוברי-אנגלית. יש הגירה מתמדת של בני ארצות "ישנות" אל ארצות "חדשות". יש לכך הרבה סיבות, כגון הרצון לברוח מחברות מעמדיות קפואות, החיפוש אחר אפשרויות חדשות, יצר ההרפתקנות, ועוד ועוד. מאז שנוסתימה העלייה ההמונית של פליטי אירופה וארצות-ערב אחרי קום המדינה, דומה העלייה היהודית לארץ לאותה הגירה "גורמלית". אחוז היהודים הער לים מדי שנה לישראל מאירופה ומאמריקה אינו שונה